

STANDARDY CERTYFIKOWANEGO DORADCY LAKTACYJNEGO DLA LEKARZY

PROCES KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO CDL w CENTRUM NAUKI O LAKTACJI

Lp.	Proces kształcenia	Godziny
1	Zajęcia teoretyczne w ramach Kursu <i>Problemy w Laktacji minimum</i>	75 GE
	Uprawnia do zdawania egzaminu teoretycznego suma godzin (min):	75 GE
2	Szkolenie praktyczne pod nadzorem	30 GP
3	Szkolenie praktyczne w ramach pracy własnej przy użyciu Protokołu umiejętności ssania piersi (5 szt)	5 GP
4	Szkolenie praktyczne w ramach pracy własnej przy użyciu Karty obserwacji i diagnozy (10 szt)	10 GP
5	Indywidualne porady laktacyjne	250 GP
6	Praca naukowa (godziny wymienne na indywidualne porady)	200 GP
	Uprawnia do zdawania egzaminu praktycznego suma godzin:	495 GP

GE – godzina zajęć teoretycznych, 60 min   GP – godzina zajęć praktycznych, 60 min

EGZAMINY odbywają się przed egzaminatorami CNoL.

I Egzamin teoretyczny – po ukończeniu zajęć teoretycznych min. 75 GE

II Egzamin praktyczny - po zaliczeniu 495 GP

Zasady organizacji kursów i egzaminów są zawarte w Regulaminie Kształcenia Centrum Nauki o Laktacji dostępnym na stronie <https://cnol.kobiety.med.pl/pl/nasze-kursy/dla-uczestnikow/regulamin-ksztalcenia/>. Uczestnicy kursów otrzymują bardziej szczegółowe informacje podczas kursów.

NADANIE TYTUŁU CERTYFIKOWANEGO DORADCY LAKTACYJNEGO następuje po zakończeniu całego procesu kształcenia. Certyfikat jest nadawany na 7 lat.

RECERTYFIKACJA po 7 latach od uzyskania certyfikatu, zgodnie z Regulaminem recertyfikacji CDL.

WYMAGANIA DLA KANDYDATÓW

1. Warunki personalne

- Ukończony 24 rok życia
- Brak przeciwwskazań medycznych do wykonywania zawodu.
- Niezbędne predyspozycje osobowościowe:
  - komunikatywność, odpowiedzialność i samodzielność
  - umiejętność pracy w zespole
  - zdolność radzenia sobie w warunkach stresu
  - wysoka kultura osobista
  - szacunek wobec każdego, bez względu na poglądy, kolor skóry, sposób życia i in.

- W celu uniknięcia konfliktu interesów, kandydat nie może zajmować się reklamą i sprzedażą preparatów zastępujących mleko kobiece. Poza tym nie może zajmować się reklamą i sprzedażą środków szkodliwych dla zdrowia.

2. Zawód i doświadczenie

- Ukończenie studiów na wydziale lekarskim, odbycie stażu (preferowane)
- Ważne prawo wykonywania zawodu
- Kontakt zawodowy z matkami karmiącymi i ich dziećmi

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE O PROCESIE KSZTAŁCENIA 2024/25

---

1. Kurs 80 h Problemy w Laktacji (PwL) dla lekarzy obejmuje następujący zakres tematyczny:

18 h Fizjologia ludzkiej laktacji

13,5h Sztuka udzielania porad laktacyjnych

18,5h Problemy laktacyjne matki

30 h Karmienie piersią a problemy zdrowotne dziecka

Odbycie Kursu, jako dopuszczenie do egzaminu na CDL, obowiązuje przez 4 lata.

2. Szkolenie praktyczne pod nadzorem

Szkolenie odbywa się w oddziale szpitalnym, poradni laktacyjnej w czasie rzeczywistym pod nadzorem trenera - rekomendowanego przez CNoL konsultanta/doradcy z certyfikatem IBCLC lub CDL i obejmuje samodzielne wykonywanie czynności zawartych w *Standardzie porady laktacyjnej* przy pacjencie. Kończy się zaliczeniem. Zajęcia prowadzone są indywidualnie. Lekarze powinni odbyć min. 10 godzin praktyk z trenerem lekarzem. Liczba godzin na wniosek uczestnika lub trenera może być wydłużona, jeśli jedna ze stron uzna, że nie osiągnęła celu szkolenia jakim jest:

8 Umiejętności praktycznych wymagane w procesie kształcenia doradcy laktacyjnego

1. Prawidłowe przystawienie dziecka do piersi (instruktaż matki w różnych sytuacjach)
2. Ocena aktu karmienia (przystawienia dziecka do piersi i efektywności ssania)
3. Badanie i ocena mechanizmu ssania
4. Ocena stanu dziecka (stan ogólny, masa ciała, odwodnienie)
5. Badanie piersi i ocena stanu ogólnego matki
6. Instruktaż odciągania pokarmu (ręcznie, laktatorem)
7. Nauczenie matki sposobu podawania pokarmu – dobór metody dokarmiania
8. Zebranie wywiadu, postawienie diagnozy, właściwe sformułowanie zaleceń

3. Szkolenie praktyczne w ramach pracy własnej 5h

Uczestnik przeprowadza samodzielnie obserwacje 5 pacjentów zgodnie ze wzorem i wypełnia 5 sztuk *Protokołu umiejętności ssania piersi* w formie papierowej lub elektronicznej.

4. Szkolenie praktyczne w ramach pracy własnej przy użyciu Karty obserwacji i diagnozy

Uczestnik przeprowadza samodzielnie obserwację 10 pacjentów zgodnie ze wzorem i wypełnia 10 sztuk *Karty obserwacji i diagnozy matki i dziecka*.

5. Indywidualne porady laktacyjne

Samodzielne udzielanie porad bezpośrednio matkom karmiącym przez cały okres pracy zawodowej w ramach:

- pracy na oddziale położniczo – noworodkowym, neonatologicznym, dziecięcym (1h =0,2 GP)
- w poradni laktacyjnej (1h= 1GP)
- na wizytach domowych laktacyjnych (1h = 1 GP), patronażowych (1h = 0,2 GP)
- w poradni dzieci zdrowych/chorych (1h = 0,2 GP).

6.Praca naukowa

Samodzielne opracowanie tematu z wybranej dziedziny laktacji, udział w badaniu naukowym, analiza aktualnego piśmiennictwa, przygotowanie publikacji, tłumaczenie artykułów z prasy medycznej pod kierunkiem i pod nadzorem wykładowców CNoL. Maksymalnie 200 godzin, ale te godziny mogą być zamienione na bezpośrednie porady laktacyjne udzielane matkom.

EGZAMINY PRZED EGZAMINATORAMI CNoL

Egzaminy weryfikują wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne w zakresie udzielania świadczenia zdrowotnego jakim jest specjalistyczne poradnictwo laktacyjne (poziom III specjalistyczny wiedzy o laktacji wg *Lactation Management Curriculum Guide*).

I Egzamin teoretyczny obejmuje następujące zagadnienia:

Fizjologia laktacji 20-25% pytań: anatomia piersi, warianty anatomiczne brodawek, anatomia twarzoczaszki, regulacja procesu wytwarzania pokarmu, rozwój dziecka funkcja ssania – fizjologia, sztuka karmienia piersią, zasady postępowania w czasie laktacji, wskaźniki skutecznego karmienia, odciąganie pokarmu, przechowywanie i wybór metody dokarmiania, odżywianie kobiet w okresie laktacji, farmakokinetyka leków w laktacji, korzyści z karmienia piersią, skład pokarmu, rodzaje i zmienność pokarmu, znaczenie siary, odstawianie dziecka od piersi

Sztuka udzielania porad laktacyjnych 12-15% pytań: komunikacja w poradnictwie laktacyjnym, standard porady laktacyjnej, zagadnienia etyczne poradnictwa laktacyjnego

Problemy laktacyjne matki 30- 35% pytań: problemy z brodawkami, zastosowanie kapturków podczas karmienia, głęboki ból piersi, zaburzenia w przepływie pokarmu, zapalenie piersi, pozorny i rzeczywisty niedobór pokarmu, relaktacja i laktacja indukowana, profilaktyka raka piersi, rodzaje zmian chorobowych w obrębie gruczołu piersiowego, podstawowe zabiegi chirurgiczne w obrębie gruczołu piersiowego – wpływ na laktację, stosowanie leków u matki a karmienie piersią, stosowanie ziół podczas laktacji, używki, papierosy, narkotyki a karmienie, zanieczyszczenia środowiskowe w pokarmie kobiecym, powikłania ciąży i porodu, choroby przewlekłe matki a karmienie piersią, problemy psychologiczne okresu okołoporodowego,

Karmienie piersią a problemy zdrowotne dziecka 24-29% pytań: rozwój dziecka a karmienie piersią, karmienie piersią w wybranych stanach patologii noworodka donoszonego i niemowlęcia, problemy alergiczne i gastrologiczne u niemowląt, bliźnięta i ciążę mnogie, wcześniactwo a karmienie piersią, funkcja ssania – zaburzenia, najczęstsze wady twarzoczaszki i ich rehabilitacja, zaburzenia zachowania przy piersi, zaburzenia napięcia posturalnego a karmienie piersią, zaburzenia wzrastania, wskazania do suplementacji dzieci karmionych piersią, przeciwwskazania do karmienia piersią ze strony matki i dziecka,

Promocja karmienia piersią oraz badania naukowe 5-7% pytań:

Karmienie piersią w ujęciu historycznym, promocja naturalnego karmienia, standard opieki okołoporodowej w zakresie karmienia piersią, podstawy prawne poradnictwa laktacyjnego, prawa matki i dziecka związane z karmieniem piersią (prawo pracy, prawa pacjenta), badania naukowe dotyczące karmienia piersią – interpretacja,

II Egzamin praktyczny (ok. 90 - 120 minut) odbywa się w jednej z wyznaczonych przez CNoL placówek egzaminacyjnych przed Komisją egzaminacyjną złożoną z dwóch osób. Polega na udzieleniu porady laktacyjnej w obecności egzaminatora, zreferowania przypadku i uzasadnienia diagnozy i proponowanych zaleceń oraz odpowiedzi na 3 pytania ustne. Podstawą egzaminu jest standard porady laktacyjnej opracowany i opisany szczegółowo przez M. Nehring-Gugulską i M. Żukowska-Rubik w podręczniku *Karmienie piersią w teorii i praktyce*, MP 2017. Egzamin składa się z trzech części: wizyty u pacjentki, rozmowy z egzaminatorem, wizyty podsumowującej. W uzasadnionych przypadkach przebieg może nieco odbiegać od wzoru. Szczegóły dotyczące organizacji egzaminów i odwołań od wyników przekazuje się uczestnikom podczas kursu.

NADANIE TYTUŁU CERTYFIKOWANEGO DORADCY LAKTACYJNEGO

Tytuł Certyfikowanego Doradcy Laktacyjnego (CDL) nadaje Rada CNoL po analizie przebiegu kształcenia i wyników egzaminów potwierdzając umiejętność udzielania świadczenia zdrowotnego – specjalistycznej porady laktacyjnej. Tytuł uprawnia osobę, która spełniła wszystkie wymagania do używania nazwy i znaku towarowego CDL zgodnie z ich przeznaczeniem przez 7 lat. Doradca ma obowiązek informowania pacjentów o ważności/nieważności certyfikatu. **Lista doradców CDL** wraz z nadanymi numerami i datą ważności certyfikatów jest publikowana na stronie <https://cnol.kobiety.med.pl/pl/doradcy-cdl/lista-doradcow/>.

Posługiwanie się tytułem Certyfikowanego Doradcy Laktacyjnego oraz noszenie znaczka CDL (znak towarowy prawnie chroniony nr 204464) zastrzeżone jest dla osób posiadających ważny certyfikat nadany przez CNoL.

RECERTYFIKACJA (50 GE + 700 GP)

Tytuł CDL podlega odnowieniu co 7 lat. Podstawą odnowienia tytułu jest **weryfikacja wiedzy doradcy** poprzez - udokumentowanie 50 godzin edukacji (GE) odbytych w ciągu ostatnich 7 lat lub zdanie egzaminu teoretycznego oraz **praktyki doradcy** poprzez wykazanie co najmniej 700 godzin (GP) pracy w poradnictwie laktacyjnym w ciągu ostatnich 7 lat. Po kolejnym okresie 7 lat ważności certyfikatu (14 lat od uzyskania tytułu CDL) zasady odnawiania certyfikatu pozostają bez zmian.

Dane osób, którym wygasła ważność certyfikatu są automatycznie przenoszone z Listy Doradców CDL do zakładki <https://cnol.kobiety.med.pl/pl/doradcy-cdl/certyfikat-doradcy-cdl/recertyfikacja/> Tam też są wszystkie szczegóły dotyczące procedury odnowienia certyfikatu.

ODEBRANIE TYTUŁU CDL

Odebranie tytułu CDL oznacza zakaz używania nazwy i znaku towarowego CDL przez daną osobę oraz usunięcie danych z Listy CDL na stronie <https://cnol.kobiety.med.pl/pl/doradcy-cdl/lista-doradcow/> Sytuacje, w których Rada Centrum Nauki o Laktacji może odebrać prawo posługiwania się certyfikatem CDL:

1. Niespełnienie warunków weryfikacji po 7 latach od nadania tytułu

2. Naruszenie zasad Kodeksu Etycznego i Zawodowego
3. Utrata warunków personalnych określonych w pkt. 1 wymagań wstępnych

Procedura odebrania tytułu CDL - Każda osoba, która ma wiedzę na temat zaistnienia sytuacji wymienionych w punktach 1-3, może złożyć pisemny wniosek/zawiadomienie/skargę do Rady CNoL. Powołana 3 osobowa Komisja Etyczna CNoL w toku analizy sytuacji może zbierać informacje i w tym celu kontaktować się z zainteresowanymi osobami. W terminie 30 dni podejmuje decyzję i pisemnie informuje o swojej decyzji osoby zainteresowane. Komisja Etyczna Rady CNoL może skorzystać z formy pouczenia lub ostrzeżenia zanim dojdzie do odebrania tytułu. Odebranie może być czasowe lub trwałe.

Procedura składania skargi na doradcę CDL jest osobnym dokumentem, według którego postępuje osoba skarżąca i Rada CNoL.

UMIEJĘTNOŚCI i KOMPETENCJE DORADCY CDL

---

8 UMIEJĘTNOŚCI

Doradca CDL potrafi:

1. Przeprowadzić instruktaż i nauczyć matki w różnych sytuacjach prawidłowej techniki karmienia piersią i właściwego postępowania w laktacji.
2. Przeprowadzić obserwację i ocenić jakość aktu karmienia: pozycję matki, przystawienie dziecka do piersi i efektywność ssania.
3. Zbadać i ocenić budowę jamy ustnej dziecka pod kątem prawidłowej funkcji i efektywności ssania.
4. Zbadać i ocenić stan dziecka: stan ogólny, tempo wzrostu, rozwój psychoruchowy.
5. Zbadać piersi matki i ocenić stan psychofizyczny matki. W razie potrzeby udzielić pomocy i wsparcia w okresie okołoporodowym i w czasie karmienia piersią
6. Przeprowadzić instruktaż odciągania pokarmu (ręcznie, laktatorem), dobrać sprzęt do odciągania pokarmu odpowiednio do sytuacji.
7. Ocenić wskazania do dokarmiania, oszacować ilość i dobrać i nauczyć opiekunów odpowiedniej metody podawania dziecku pokarmu kobiecego
8. Przeprowadzić wywiad z opiekunami, rozpoznać przyczyny i różnicować problemy laktacyjne, postawić diagnozę i podawać odpowiednie do problemu zalecenia laktacyjne oraz zastosować właściwe dla sytuacji postępowanie terapeutyczne. Dokumentować udzielane świadczenia zdrowotne, współpracować w procesie terapii z innymi osobami: lekarzami, położnymi, pielęgniarkami, rehabilitantami, logopedami i psychologami dla bezpieczeństwa pacjenta.

KOMPETENCJE CDL

1. Edukacja rodziców w zakresie korzyści z karmienia piersią i prawidłowych zasad postępowania do laktacji, przygotowania w okresie ciąży, postępowania w czasie porodu, położu i do końca karmienia naturalnego.
2. Prowadzenie profilaktyki i edukacji zdrowotnej w zakresie żywienia niemowląt i małych dzieci, żywienia matki, higieny, opieki nad dzieckiem.
3. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa laktacyjnego zgodnie ze standardem porady laktacyjnej i aktualnymi protokołami postępowania w zaburzeniach laktacji.
4. Podejmowanie działań leczniczych adekwatnie do kompetencji wynikających z posiadanego zawodu (stosowanie leków, wykonywanie drobnych zabiegów, badań diagnostycznych i in.).

KODEKS ETYCZNY I ZAWODOWY CDL

Doradcy CDL mają obowiązek przestrzegania Kodeksu, co stanowi gwarancję wysokiej jakości świadczonych przez nich usług. W przypadku naruszenia zasad Kodeksu, doradca może utracić prawo posługiwania się tytułem CDL. Kodeks etyczny i zawodowy CDL <https://cnol.kobiety.med.pl/pl/doradcy-cdl/certyfikat-doradcy-cdl/kodeks-etyczny-cdl/>

Kodeks Etyczny i Zawodowy stanowi podstawową wykładnię zasad etycznych i czynności zawodowych podejmowanych przez Certyfikowanych Doradców Laktacyjnych (doradców CDL). Zawarte w nim zasady określają obowiązki doradców CDL wobec ich pacjentów (matek, dzieci, rodzin), społeczności lokalnej oraz środowiska zawodowego.

Certyfikowany Doradca Laktacyjny:

1. **Wykorzystuje** wiedzę i umiejętności uzyskane w przebiegu kształcenia podyplomowego Centrum Nauki o Laktacji (CNoL) zgodnie z ich przeznaczeniem, czyli w celu udzielania pomocy oraz wsparcia matkom i ich rodzinom podczas karmienia piersią i rozwiązywania problemów laktacyjnych oraz w celu promowania w społeczeństwie karmienia piersią jako najlepszego sposobu żywienia niemowląt i małych dzieci.
2. **Prowadzi** profilaktykę i edukację zdrowotną zgodnie z *Wykazem Kompetencji i Umiejętności Certyfikowanego Doradcy Laktacyjnego*, w zakresie odpowiadającym posiadanemu wykształceniu zawodowemu. Doradca CDL zna granice swoich kompetencji i nie podejmuje się zadań, które mogą je przekraczać.
3. **Jest zobowiązany** informować pracodawcę oraz pacjentów o posiadanych kwalifikacjach zawodowych i doświadczeniu w pracy z matkami. Czytelna informacja zawierająca numer i termin ważności certyfikatu CDL powinna być umieszczona w miejscu łatwo dostępnym dla wszystkich zainteresowanych.
4. **Wykonuje** swoje czynności zawodowe najlepiej jak potrafi, bez względu na pozycję społeczną, sytuację materialną, poglądy polityczne, światopogląd i system wartości, rasę, narodowość, wiek i orientację seksualną osób, którym udziela pomocy.
5. **Buduje** prestiż certyfikatu i wykazuje stałą troskę o poziom oferowanych usług. Jest zobowiązany dbać o rozwój zawodowy poprzez aktualizowanie wiedzy i nabywanie nowych umiejętności pomocnych w pracy z pacjentami. Jego poglądy i umiejętności powinny odzwierciedlać aktualny stan wiedzy z zakresu laktacji i dziedzin pokrewnych w oparciu o aktualne badania, protokoły postępowania i stanowiska towarzystw naukowych.
6. **Udziela** rzetelnej informacji w taki sposób, aby umożliwić matce i jej rodzinie dokonania wyboru poinformowanego dotyczącego rozwiązania danej sytuacji klinicznej.
7. **Szanuje** decyzje matki dotyczące zdrowia, sposobu żywienia oraz opieki nad dzieckiem.
8. **Potrafi** zareagować w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia pacjenta. Nie zostawia rodziny bez pomocy, w odpowiednim momencie kieruje matkę lub dziecko do specjalisty, szpitala lub innych instytucji.
9. **Przestrzega** tajemnicy zawodowej, z wyjątkiem sytuacji wystąpienia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, matki lub osób trzecich.
10. **Chroni** dane osobowe, prawo autorskie do wizerunku pacjentów zgodnie z obowiązującym prawem. Wykorzystuje dane lub wizerunek pacjenta tylko na podstawie pisemnej zgody.

11. **Respektuje** obowiązujące w Polsce ustawy i rozporządzenia dotyczące środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków farmaceutycznych. Nie reklamuje i nie prowadzi sprzedaży preparatów do początkowego żywienia niemowląt. Nie rozpowszechnia środków szkodliwych dla zdrowia.
12. **Kieruje się** wysokimi standardami moralnymi i pozostaje wolny od wszelkiego typu konfliktu interesów.

Certyfikowani Doradcy Laktacyjni:

13. **Są koleżeńscy i życzliwi wobec siebie.** Dobre relacje między doradcami CDL wynikają ze wspólnego celu, jakim jest promowanie karmienia piersią oraz niesienie pomocy laktacyjnej matkom i ich rodzinom.
14. **Szanują się i wspierają nawzajem.** Poszanowanie poglądów, stylu pracy, dorobku zawodowego, praw autorskich pomiędzy doradcami CDL oraz okazywanie sobie szacunku i wsparcia umacnia środowisko i tworzy klimat wzajemnego zaufania.
15. **Dbają o przestrzeganie kodeksu.** Stwierdzając postępowanie nieetyczne innego doradcy CDL, podejmują rozmowę lub działanie mające na celu zaniechanie nieetycznych praktyk. Jeśli interwencja nie przynosi rezultatu zgłaszają fakt do CNoL.